

TÜRKİYE’DEKİ KUŞAKLARARASI İLİŞKİLERİ GELİŞTİRME UYGULAMALARI*

İkuko MURAKAMI**

ÖZ

Aile yapısının değişmesi ve hane halkı sayısının azalmasıyla çocukların ve farklı yaş gruplarındaki insanların bir arada bulunma fırsatı çok sınırlıdır. Bu durum, diğer kuşaklar açısından özellikle yaşlı insanlar için de söz konusudur. Yaşlanan toplumlarda genç kuşağın yaşlanan insanların yaşam seyrinde edindiği tecrübelerden faydalanması istenirken bununla birlikte yaşlıların serbest zamanlarında genç kuşak ile bir arada bulunması ve gönüllü işlerde çalışması beklenmektedir. Ancak bu beklentiler, buna uygun ortamların ve etkinliklerin sağlanabileceği programların oluşturulmasıyla gerçekleştirilecektir. Bunun sonucunda kuşakların yaşam kalitesinin artırılması ve yaşam memnuniyetinin sağlanması mümkün bir hale gelecektir. Bu beklentiler doğrultusunda günümüzde kuşaklararası ilişkilerin kurulması adına bir takım planlamalar yapılmaktadır ve uygulanmaktadır. Kuşaklararası ilişkilerin sağlanmasında iletişim, dayanışma ve sürdürülebilirlik de önemlidir. Bu çalışmada ‘Kuşaklararası İlişkiler’ dersi kapsamında 2011-12 öğretim yılı ile 2014-15 öğretim yılı arasında internet aracılığı ile elde edilen bilgilerden faydalanarak Türkiye’deki örnek uygulamaların incelenmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte kuşaklararası ilişkilerin sürdürülebilirliği konusunda Japonya’da yaşanan tecrübelerin paylaşılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kuşaklararası İlişkiler, Sürdürülebilirlik, Sosyal Hizmet Kurumları, Japonya,

* Bu çalışma, 26-27 Kasım 2015 tarihleri arasında Bursa’da düzenlenen Yaşlı Dostu Kentler Sempozyumu’nda sözlü olarak sunulmuştur. Makalenin Geliş Tarihi: 01.08.2016 Kabul Tarihi:22.12.2016

** Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Gerontoloji Bölümü, ikuko1025@yahoo.co.jp

PRACTICES TO PROMOTE INTERGENERATIONAL RELATIONS IN TURKEY

ABSTRACT

It is known that the opportunities for children and people of different age groups to spend time together are very limited, because the changing of the family structure and the decreasing number of households. This is especially true for older people when it considers other generations. Young generations may have benefits by having experiences with older people in their lives. At the same time, it is expected that older people cooperate with the young generation in their leisure time and work in voluntary activities. However, these expectations might take place by creating programs to arrange suitable environments and activities. As a result, it is possible to increase the quality of the life of all generations. Nowadays, a number of plans are being made in order to promote intergenerational relations. It is also important to provide intergenerational communication, solidarity and sustainability. In this study, sample applications in Turkey were examined with the information obtained on the Internet within the scope of intergenerational relations between 2011/2012 and 2014/2015. And this paper also presents examples of applications in Japan that might be a source of inspiration for this issue. Inspired by the practices in Japan that are aimed to create awareness in the society, it is suggested that the social service facilities can play a central role in the sustainability of generational relations.

Keywords: Intergenerational Relations, Sustainability, Social Welfare Facilities, Japan

GİRİŞ

Problem

Kentsel yaşamın yaygınlaşması, aile yapısının değişmesi ve hane halkı sayısının azalmasıyla çocuklarda, farklı yaş gruplarındaki insanların bir arada bulunma fırsatının çok sınırlı olduğu bilinmektedir. Örneğin çocuklar genel olarak günlük yaşamlarında kendilerine yakın olan yaş gruplarıyla vakit geçirmektedir. Diğer kuşaktaki insanlar ile birlikte yaşlılar için de benzer durumlar söz konusudur. Bunun neticesinde kuşakların birbirlerini tanıma fırsatı da sınırlı kalmaktadır. Bu durumun olumsuz etkilerinin olduğu görülmüştür (Maehara et. al, 2010).

Toplumlarda sosyal, ekonomik ve kültürel değişimler, kuşaklararası iletişim ve dayanışmayı negatif yönde etkilemektedir. Günümüzde göç olgusu etkisinde yaşlılar ile genç kuşak arasında coğrafi mesafenin büyük olması, sosyal ilişkileri olumsuz etkilemektedir (Tufan ve Yazıcı, 2009) ve bu durum kuşaklararası çatışmaya yol açabilmektedir. Yeni bilgilerin edinilmesi, geleneklerin kuşaktan kuşağa aktarılması, gençlerin yaşlıların tecrübelerinden

faydalanması ve yaşlıların topluma katılımı vb. bunlar her kuşak insanların yaşam kalitesini zenginleştirebilir ve yaşam memnuniyetinin sağlanmasına katkıda bulunabilir. Günümüzde de bu faydalar doğrultusunda kuşaklararası ilişkilerin inşa edilmesine özen gösterilmektedir. Bu doğrultuda Türkiye’de de yaşlı ve çocuk etkileşiminin artırılması bunun için onların bir arada bulunabileceği ortamın sağlanması ve aile içinde birbirine zaman ayrılması gerektiği savunulmaktadır (Arpacı ve Şahin, 2015).

Dünyanın birçok yerinde, yaşlıların sosyal yaşama katılmalarını destekleyen etkinlikler vb. düzenlenmektedir. Türkiye’de de bunun önemli olduğu fark edilip genç ve yaşlı kuşağı bir araya getiren kuşaklararası aktiviteler artmıştır ve aktivitelerin yürütülmesinde okullara çok büyük sorumluluklar düştüğüne işaret edilmektedir (Yıldırım, 2015). Ayrıca kuşaklararası ilişkilerin geliştirilmesinde, disiplinler arası girişime ihtiyaç duyulmaktadır (Larkin & Newman, 1997, ss.5-16). Bu doğrultuda aktif ve kaliteli yaşlanmayı sağlayacak olan yaşlı dostu kentlerin kurulması ve mekânsal analizin yapılması gibi konular gündemdedir (Tutal ve Üstün, 2009). Bu girişim, bir toplumda kuşaklararası ilişkilerin sürdürülebilirliğinin sağlanması için önemli bir rol üstlenecektir. Çünkü yaşlı dostu kent, sadece yaşlılar olmaksızın çocuklar ve engelliler olmak üzere tüm kent halkının faydalanabileceği kentsel yaşam ortamını sağlayacaktır (Caner, Gözgül, Hilwah ve Gökçek, 2013).

Günümüz Türkiye’inde kuşaklararası ilişkileri geliştirme konusunda zaman geçtikçe uygulama örneklerinin çoğaldığı görülmektedir. Buna ek olarak sadece aile içinde olmaksızın yaşlılar toplum içinde diğer kuşaklarla ilişki içinde bulunmaları için yönlendirilmektedir. Ancak haber manşetleri incelendiğinde uygulamaların çoğunun, bakanlık veya belediyeler tarafından hazırlanan eğitim ve bilgilendirme amaçlı programlar olduğu görülmektedir. Örneğin “gençler yaşlıları ziyaret ettiler” şeklindeki ifadeler göze çarpmaktadır. Buna ek olarak bir günlük etkinlikler fazlaca görülmektedir ve bu organizasyonların sürekliliği özel günler ile kısıtlıdır. Bu durum yaşlıların sadece özel günlerde hatırlanmasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla yaşlıların buldukları toplumda sürdürülebilirliğin sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Japonya’da Yaşlanma Durumu ve Kuşaklararası İlişkiler ile İlgili Uygulamalar

Japonya, 1970 yıllarında yaşlı toplum olmaya başlamıştır. Kentsel yaşamın yaygınlaşması, çekirdek ailenin artması ve hane halkı sayısının azalması, buna ek olarak bireyselleşme durumu vb. ile çocuklara ve yaşlılara bakım konusunda zorluklar yaşatmıştır. Sonrasında 1980 yıllarından itibaren kuşaklararası ilişkilerin önemi vurgulanmaya başlamıştır ve 1990 yıllarında bu konuda yaşlı kuşak insanların gönüllü katılımları teşvik edilmiştir. Yaşlı

topluluklar, ilkokul öğrencileri ve kreş çocukları ile bir arada bulunmak için plan yapmışlardır. Örneğin yaşlıların okullarda eğitim vermesi, kültür aktarımı ve çocuklara yardımcı olma gibi konularda gönüllü faaliyetlerde bulunmaları sağlanmıştır (Kaplan, Kusano, Tsuji ve Hisamichi, 1998). Neticesinde oldukça fazla ve çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir ancak bayram ve doğum günü kutlaması, mevsimlik toplantılar, kurumlardaki yaşlıları ziyaret veya geleneksel kültürlerin aktarılması vb. bunların çoğu tek seferlik faaliyetlerdir (Watanabe, 2004). Bu durumda kuşaklararası ilişkilerde sürdürülebilirliğin sağlanabileceği uygulamalar aranmıştır.

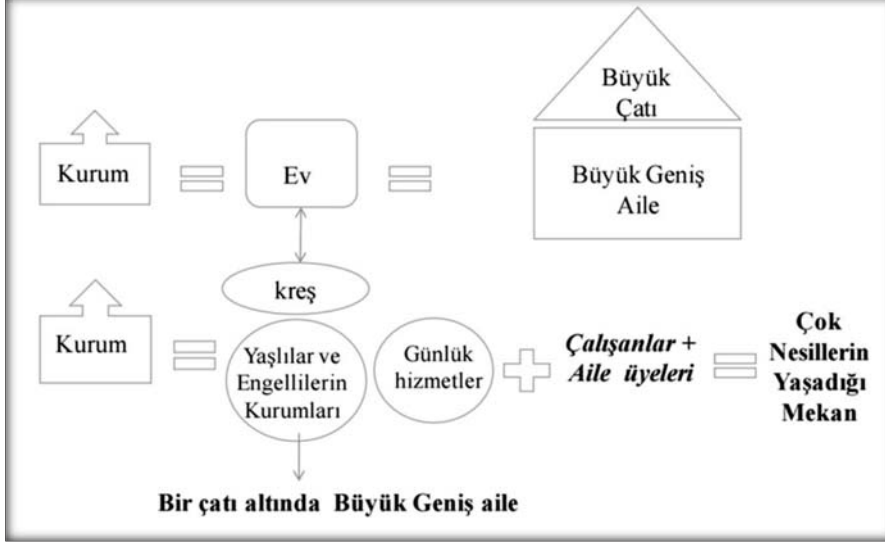
Japonya, yaşlanma sürecine Türkiye'den daha erken bir zamanda başlamıştır ve günümüzde nüfus yaşlanması konusunda dünyada ileride bulunmaktadır. Bu nedenle kuşaklararası ilişkiler uygulamada çeşitlilik göstermektedir. Ayrıca tek kişilik hanenin oldukça fazla görülmesi sadece aile içinde olmaksızın yaşlıların buldukları toplumda çevre ilişkileri ile kuşaklararası ilişkilerin sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda Japonya'da yapılan örnek uygulamalarına bakıldığında, sosyal hizmet kurumları (huzurevi vb.) tarafından düzenlenmekte olan uygulamalar dikkat çekicidir. Bu kurumların, farklı kuşakların bir araya gelmesini sağlayarak, kuşaklararası ilişkilerin sürdürülebilirliği konusunda imkân sağlayıcı bir merkez rolü üstlendiği görülmektedir. Bu uygulamalardan bir kaç örnek şunlardır:

1. *Konoyubi to-mare* *** örneği: Bir sosyal hizmet kurumunda hizmet alıcının taleplerine göre, bütünleşmiş şekilde bakıma ihtiyaç duyan herkese, söz konusu engelli, yaşlı ve çocuklar fark edilmeksizin hizmet verilmektedir.
2. *Omocha-Toshokan TENJU-en* **** örneği: Bu kurumda oyuncak müzesi vasıtasıyla yaşlılar ile çocukların bir arada bulunmaları sağlanmaktadır. Bu kurum, eskiden farklı kuşak insanların zaman geçirme tarzının nasılsa onu günümüzde de devam ettirmeye çalışmaktadır. Bir faaliyet düzenlendiğinde; hizmet alanlar (yaşlı, çocuk ve engelliler vb.), onların aileleri, personelleri ve de kurumun bulunduğu mahalledeki insanlar vb. faaliyetlere katılmaktadırlar. Onlar, sanatın (el işi ve çalgı aleti çalmak vb.) aktarılmasında gönüllü olarak katkıda bulunmaktadırlar

*** *このゆびと~まれ*: Toyama Eyaleti'ndeki bir kurumdur. *Bu parmak altında topluluk* anlamındadır. İlgili web sayfası şudur: http://www.geocities.jp/kono_yubi/

**** *おもちゃ図書館てんじゅえん*: Kumamoto Eyaleti'ndeki bir kurumdur. *Tenju-en Oyuncak müzesi* anlamına gelir. İlgili web sayfası şudur: <http://www.fukuryo.jp/sisetu/omotya.html>

3. *Koto-en* ***** örneği: Bir arazi içinde bulunan kurumda yaşayan yaşlılar, aynı arazi içindeki kreşe gelen çocuklar ve kurumda çalışan diğer kuşaklar, bir çatı altında yaşayan büyük ve geniş bir aileye benzetilmektedir (Res.1). Onlar, arada sırada bir araya gelerek birlikte zaman geçirmektedir.

Resim 1. KOTO-en (江東園) Konsepti

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı; *Türkiye’de kuşaklararası ilişkilerin sağlanma konusunda uygulamaların nasıl yapıldığı ve özelliklerinin ne olduğu* ortaya koymaktır. Bununla birlikte *kuşaklararası ilişkilerin geliştirilmesi, özellikle sürdürülebilirliğin sağlanması, sadece aile içinde olmaksızın bulunduğumuz toplumda nasıl mümkün olur?* Sorusuna cevap verebilecek uygulama üzerine öneride bulunmaktadır.

Verilerin Toplaması

Bu çalışmada, örnek uygulama incelemesi tekniği kullanılmaktadır. Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Gerontoloji Bölümü’nde 2011-12 Öğretim Yılı ile 2014-15 Öğretim Yılı arasında, Güz döneminde düzenlenmiş olan “Kuşaklararası İlişkiler” adlı derste paylaşılmış örnek uygulamalardan faydalanılarak, Türkiye’de yapılan uygulamalar değerlendirilmiştir.

*****江東園: Tokyo Edogawa-ku’da bulunmaktadır. İlgili web sayfası şudur:
<http://www.kotoen.or.jp>

Türkiye'deki uygulama örnekleri, internet aracılığıyla gazete manşetlerinin taratılması ile derlenmiş bilgiler olarak toparlanmıştır. Öğrenciler, Türkiye'de bulunan 7 bölgeyi paylaşarak araştırmışlardır. Araştırma yaparken nüfus yoğunluğu farkı göz önünde bulundurularak İstanbul için bir grup ilgilenmiştir, dolayısıyla 8 grup olarak çalışılmıştır.

“Kuşaklararası ilişkiler” başta olmak üzere “nesiller arası”, “çocuk ve yaşlılar” ve de “genç ve yaşlılar” gibi anahtar kelimeler ile taratılmıştır.

Araştırmanın örneklemi

Öğrenciler tarafından ilgili anahtar kelimeler aracılığıyla 2011 yılının Eylül ayından itibaren 2014 yılının sonuna kadar rastgele olarak seçilen haberler ile sınırlıdır. Ayrıca bu tarihler dışında ortaya çıkan yeni ve dikkat çekici haberler de ekte gösterilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Elde edilen bilgiler, ders ödevi kapsamında toparlandığı için daha çok gündem haberleri ön plandadır ve daha çok dikkat çekici manşetler seçilmiş olabilir. Bu doğrultuda benzer haberler ihmal edilmiş olabilir veya gözden kaçırılmış olabilir. Bunlar göz önünde bulundurulduğunda, araştırmanın bulgu olarak bahsedilen haber sayısı, gerçek haber sayısını yansıtmamıştır. Bu durumlar, araştırmanın sınırlılığı sayılmaktadır.

Araştırma yapıldığında haberlere erişim internet adresleri aracılığıyla sağlanmıştır. Ancak araştırmanın yapıldığı dönemden raporlama aşamasına kadar geçen süre içinde internet sitelerinden bazıları zaman aşımına uğradığından dolayı erişilememiştir. Ek bölümünde hâlihazırda erişim sağlanabilen internet siteleri belirtilmektedir.

BULGU ve YORUMLAR

Bu dersin ilk olarak başladığı 2011-12 Öğretim Yılı'nda internet üzerinden kuşaklararası ilişkiler uygulamaları taratılırken fazla veri bulunmamıştır. Kuşaklararası ilişkiler ile ilgili haber manşetlerine göre 2010 yılından beri fazla görülmeye başlanmıştır ve bu konu ile ilgili haber sayısının zamanla çoğaldığı görülmektedir.

2011 yılı Eylül ayından 2014 yılı sonuna kadar gazete manşetlerinde görülen ve bu konu ile ilgili haberlerden derste paylaşılan haber sayısı, bölgelere göre kategorileştirip Tablo 1.'e yerleştirilmiştir.

Tablo 1'e bakıldığında Türkiye'nin dört bir köşesinden uygulama örnekleri görülmektedir. Nüfus oranının en yüksek olduğu İstanbul'da uygulama örneklerinin en fazla olduğu (toplam 60 taneden 11 tanesi) görülmektedir ve ardından onu Ankara ve İzmir takip etmektedir.

Tablo 1. Bölgelere göre kuşaklararası ilişkiler ile ilgili haber sayısı

NO	Bölge	İllere göre uygulama sayısı	Toplam
1	Marmara	İstanbul:11, Bursa:5, Tekirdağ:1, Çanakkale:2, Kocaeli:1, Edirne:1	21
2	İç Anadolu	Ankara: 7, Kırkkale: 1, Çankırı; 1, Niğde: 1	10
3	Akdeniz	Adana:1, Burdur:1, Mersin:1, Antalya:1	4
4	Ege	İzmir:5, Balıkesir:1, Manisa:2, Muğla:2, Aydın:1	11
5	Karadeniz	Tokat:1, Artvin:1, Zonguldak:1, Samsun:1, Kastamonu:1	5
6	Güneydoğu Anadolu	Mardin:1, Şanlıurfa:1, Gaziantep:2	4
7	Doğu Anadolu	Malatya:1, Elazığ:3, Bayburt:1	5
Toplam		30 (toplam il sayısı)	60

Projeyi düzenleyen kurumlara bakılacak olursa şu şekildedir.

Tablo 2. Proje düzenleyicilerinin dağılımı

Düzenleyici	Sayısı
Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı	7
Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik Spor Bakanlığı	8
Avrupa Birliği ve WHO	9
Belediye vb.	25
Üniversite, Yüksekokulu vb.	10
Lise ve İlkokul	2
Kamu kurum ve kuruluşları ile Sivil Toplum Kuruluşları vb.	19
Özel Düzenleyici	3

Tablo 2’de bir proje içinde birkaç ortak ile düzenlenen proje, ortaklıkları ayrıca gösterilmiştir. Bu tabloda görülen bulgular şunlardır:

1. Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB), Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Gençlik Spor Bakanlığı’nın önderliğinde uygulanan projeler veya Avrupa Birliği (AB) tarafından finansa edilen ortak projelerin oldukça fazla görülmektedir.
2. Belediyelerin ilgilendiği proje sayısı oldukça fazladır. Bunların çoğu, ASPB ve MEB vb. veya AB ile ortak şekilde uygulanmaktadır.
3. Kamu kurum ve kuruluşları ile Sivil Toplum Kuruluşları denildiğinde; araştırma merkezi, lise aile birliği, dernek, vakıf veya kent konseyi vb. görülmektedir. Bunların, bazen belediye veya MEB vb. ile ortak çalışma, bazen de üniversite ile ortak araştırma yaptığı belirlenmektedir.
4. Özel düzenleyici ise İstanbul’da konser (2012 yılı) ve kitap fuarı (2013 yılı) İzmir’de bir hamburger firması (2013 yılı) görülmektedir.

5. Üniversite, yüksekokul, lise ve ilkokul öğrenciler ile ilgili uygulamaların çoğu, yaşlıları ziyaret şeklindedir. Toplam 12 uygulamadan 9 tanesi, 'yaşlıları ziyaret' ile ilgilidir.

Tablo 3. Projelerin içeriklerine göre proje sayısı

Proje Türü	Sayısı
Araştırma (makalenin yazılması veya sözlü tarihi çalışmalar)	3
Bilgilendirme ve Eğitim Amaçlı (sempozyum, seminer ve kurs vb.)	16
Etkinliklerin Düzenlenmesi (sinema, tiyatro, spor, konser, kitap fuarı ve yerel kültürlerin aktarılması vb.) veya Yaşlılar ile Bir Arada Buluşma	24
Yaşlıları Ziyaret	13
Buluşma Merkezinin Kurulması (Belediye tarafından)	3
Diğer (Yaşlıların Liseyi Ziyareti)	1
Toplam	60

Gazete manşetlerinde kuşaklararası ilişkilerin geliştirilmesi ile ilgili olarak tanıtılan haberlere bakılacak olursa; haberlerin çoğu, kuşaklararası ilişkileri sağlamak, canlandırmak ve önemini vurgulamak için hazırlanan projeler şeklindedir. Uygulama örnekleri, çeşitlilik açısından zengin sayılmayabilir. Tablo 3'de projeler içeriklerine göre toparlanmaktadır. Bunlar incelendiğinde:

1. En fazla etkinliklerin düzenlenmesi görülmektedir. Bu uygulamalar şenlik, gezi, beş çayı, kitap fuarı vb. şeklinde farklı kuşakları bir arada buluşturmak amacıyla düzenlenmektedir.
2. 'Huzurevine vb. yaşlıları ziyaret ettiler' manşeti oldukça fazla (toplam 60 taneden 13 tanesi) görülmektedir. Örneğin Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü (2011 yılı), İstanbul Yeditepe Üniversitesi Halk İlişkiler Bölümü (2013 yılı) ve Niğde Üniversitesi Zübeyde Hanım Sağlık Yüksek Okulu (2011 yılı) vb. görülmektedir.
3. Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın önderliğinde uygulanan projeler oldukça fazla görülmektedir. Bunların çoğu 'Gönül Elçileri Projesi' adı ile eğitim ve bilgilendirme amaçlıdır. Kırıkkale'de (2012 yılı), Tekirdağ, Muğla, Gaziantep ve Elazığ'da (2013 yılı) yapıldığı görülmektedir.
4. Avrupa Birliği katılımcı ülkeleri ile ortak projeler yapılmaktadır. 'Senior's Integration through Education' (Ankara, 2010-2012 yılı), 'Toys of My Grandparents' (Burdur, 2012 yılı), 'New Educational

- Journeys for Adults' (Manisa, 2010-2011 yılı), 'SMILE projesi' (Bursa, 2013-2015 yılı) vb. görülmektedir. Bunların çoğu, yetişkin eğitimi veya hayat boyu öğrenme programı kapsamında uygulanmaktadır.
5. İzmir'de uygulanmakta olan 'Gençler-Yaşlılar El Ele Projesi'nde gönüllü öğrencilerin aldıkları ilgili eğitim ile sonradan projeye katılması (2010 yılı) ve yaşlıların sözlü tarihi kaydedip kitap haline getirilmesi (2013 yılı) vb. bu proje ile ilgili haberler oldukça fazladır ve 2010 yılından günümüze kadar devam edildiği görülmektedir.
 6. Ankara'da yaşlılar, onların 1965 yılında mezun oldukları liseyi ziyaret ederek genç öğrenciler ile sohbet etmişlerdir ('Yaşlılar Gençler El Ele' programı kapsamında, 2013 yılı). Kuşaklararası ilişkilerin kurulması konusunda aktif şekilde hareket eden yaşlıların görülmesi söz konusudur.
 7. Belediyeler tarafından düzenlenen seminer (Çanakkale Kepez Belediyesi ve Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ikisi de 2013 yılında), sempozyum (Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2012-2013 yılı ve İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, 2014 yılı) veya kurslar vb. ile bu konuda halkın aydınlatılması ve bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.
 8. Bölgesel kültür özelliklerinden faydalanılan uygulamalar görülmektedir. Örneğin Bursa'da Karagöz ile ilgili etkinlikler düzenli olarak yapılmaktadır. Mardin'de çocuk oyunları şenliği (2014 yılı) ve Bayburt'ta bölgeye özgü şiiirler ve türküler ile geleneklerin aktarılması (2014 yılı) planlanmıştır.
 9. Kuşaklararasıdaki değişimin betimlenmesi amaçlanan araştırma görülmektedir (Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin 'Oyunun üç kuşaktaki değişimi' araştırması, 2014 yılı).
 10. Hem yaşlılar hem de gençlerden görüşleri almak amacıyla anket uygulanmıştır (Ankara'da Aktif Yaşam İçin Nesiller Arası Etkileşim Modeli (AYNA) projesinde, 2013 yılı).
 11. Okuryazarlık konusunda zayıf olan yaşlılar için eğitim kampanyası oluşturularak kuşaklararası ilişkiler sağlanmıştır (Mersin Mezitli Belediyesi, 2010-2011 yılı).
 12. 'Altın Yıllar Yaşam Merkezi' (Çanakkale Belediyesi, 2013 yılı), 'Dede-Torun Merkezi' (İstanbul Esenler Belediyesi, 2014 yılı) ve 'Yaşlılar ve Gençler Evi' (Karadeniz Ereğli Belediyesi, 2014 yılı) gibi uygulamalarda farklı kuşakların bir arada bulunmasını sağlayan ortak bir merkez bulunmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

“Kuşaklararası ilişkilerin geliştirilmesi, özellikle sürdürülebilirliğin sağlanması, sadece aile içinde olmaksızın bulunduğumuz toplumda nasıl mümkün olur?” sorusuna cevap verebilecek uygulamalar düşünüldüğünde:

Bulunulan projeler, ASPB, MEB ve AB'nin önderliğinde; farklı belediyelerde benzer içerikli projelerin uygulandığı görülmektedir. Bunlarda bir seferlik etkinlik gibi uygulamalar fazladır ve sürdürülebilirliğinin sağlanması konusunda henüz yeterli olunmadığı görülmektedir. Ayrıca bu konuda yapılan araştırmaların henüz zayıf olunduğu belirlenmektedir. Buna karşın bu konuda bazı belediyelerde; İzmir, Bursa, Ankara, Çanakkale ve İstanbul'da vb. proje içeriklerinde dikkat çekici uygulamalar görülmektedir:

İzmir'de bir projenin uzantısı olarak değerlendirilen sürdürülebilirliğin sağlanması konusunda çalışmalar yürütülmektedir. Bursa'da yerel kültüre özgü bir değer olan Karagöz oyunu aracılığıyla düzenlenen etkinlikler geleneksel olarak süreklilik kazanmıştır. Çanakkale, İstanbul Esenler ve Karadeniz Ereğli'de farklı kuşak insanların toplanabileceği ortak merkez kurulmaktadır. Yaşlıların istekli olarak katıldıkları etkinlik görülmektedir. Örneğin Ankara'da yaşlıların lise öğrencilerini ziyaret etmeleri, aktif yaşlanma açısından önemlidir ve buna daha çok ihtiyaç duyulabilir.

Günümüz Türkiye'sinde en son toplanan haberler EK'te gösterilmektedir. Yaşlılar ve çocukların bir arada bulunmalarını sağlayacak yeni girişimler görülmektedir. Bu uygulama ile kuşaklararası ilişkileri geliştirme konusunda yeni ufuklar açılacaktır. Ayrıca İzmir'de 'El Ele projesi' kapsamında motivasyon sağlanarak düzenli bir şekilde projenin geliştirilmeye çalışıldığı, bunun neticesinde de sürdürülebilirliğin sağlandığı görülmektedir.

Japonya'da yapılmakta olan örnek uygulamalar, geleceğe yönelik uygulamalar adına; özellikle toplumda kuşaklararası ilişkilerin sürdürülebilirliğinin sağlanması konusunda ve herkese açık bir şekilde uygulanması açısından Türkiye için bir ilham kaynağı olması mümkündür. Yaşlı ile gençlerin bir arada buluşma noktasının, yaşlıların pasif tutumu ile kalmaksızın ilişkilerin sağlanabileceği bir mekân olması beklenmektedir. Bu tip uygulamalarda dikkat edilmesi gerekenler şu şekilde önerilmektedir:

1. *Program içerikleri:* Nasıl bir konsept ile planlanıp hazırlanacağı konusu çok önemlidir, çünkü kurumda bakıma muhtaç olanlar veya olmayanlar için aynı program uygun olmayabilir (Kanamori, 2012).
2. *Güvenlik konusu:* Özen gösterilmesi gerekir. Örneğin herkese açık bir faaliyet düzenlenirken katılımcılar arasında, mümkün olduğu kadar tanınmayan yabancı bir insanın bulunmamasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

3. *Personellerin müdahalesi*: Kurum içindeki günlük faaliyetlerde de arada sırada personellerin müdahalesine ihtiyaç duyulabilir. Bunun için kurumun kapasitesi, personel sayısı ve de personellere eğitim verilmesi gerekir.

KAYNAKLAR

- Arpacı, F. ve Şahin, F.T. (2015). Yaşlı Bireylerin Yaşlı Ve Çocuk Etkileşimine İlişkin Görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 231-246.
- Caner, Ö.C., Gözğün, G., Hilwah, A. Ve Gökçek, M. (2013). *Yaşlı Dostu Şehirler: Kavramsal Çerçeve Ve Örneklerle Değerlendirmeler*. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.
- Kanamori, Y. (2012). Intergenerational Interaction Between The Elderly And Children: Focusing On The Content Of Exchange. *Aichi Shukutoku Üniversitesi Sosyal Hizmet Fakültesi Makale Derleme Kitabı* (2), 69-77.
- Kaplan, M., Kusano, A., Tsuji, I. ve Hisamichi, S. (1998). *Intergenerational Programs: Support For Children, Youth And Elder In Japan*. New York: State University Of New York Press.
- Larkin, E. & Newman, S. (1997). Intergenerational Studies: A Multi-Disciplinary Field. *Journal Of Gerontological Social Work*, 28 (1-2), 5-16.
- Maehara, N. Et. Al, (2010). The Current Situation Regarding The Nurturing Of Elementary School Age Children's Attitudes Toward The Elderly. *Memoirs Of Osaka Kyoiku University, Ser.V School Subjects And Allied Problems*, 58(2), 91-101.
- Soman, K. (2006). Everyone, From Babies To Senior Citizens, Is Welcome At *Konoyubi To-Mare*.
- Proceedings, *Uniting The Generations: Japan Conference To Promote Intergenerational Programs And Practices*, 130.
- Sugi, K. (2006). Ingenuity And Challenges In Creating Intergenerational Programs In Age-Integrated Facilities: From Practice In *Kotoen* A Facility For The Elderly And Children. Tokyo: *Proceedings, Uniting The Generations: Japan Conference To Promote Intergenerational Programs And Practices*, 121-126.
- Tufan, İ. ve Yazıcı, S. (2009). Yaşlılıkta Kuşaklararası İlişkiler. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, (1), 47-50.
- Tutal, O. ve Üstün, B. (2009). Yaşlılık Ve Yaş Dostu Kentler: Eskişehir. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 2(1), 1-23.
- Watanabe, Y. (2004). The Mingling Of Old People And Infant. *Niigata Seiryō University Research Report* (34), 15-24.
- WHO (2002). *Active Ageing: A Policy Framework*, Spain.
- WHO (2007). *Global Age-Friendly Cities: A Guide*, France.
- Yıldırım, F. (2015). Çocukların Dünyasına Yaşlıları Dahil Etmek: Okul Temelli Kuşaklararası Dayanışma Modelleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 275-296.

Yonomitsu, Y. (2006). Living And Growing With People İn Different Generations İn A Community Gives Senior Citizens Power And Energy To Live. Tokyo: Proceedings, Uniting The Generations: Japan Conference To Promote Intergenerational Programs And Practices, 131- 134.

EK

Yaşlılar ve çocukların bir arada bulunmalarını sağlayacak yeni girişimler:

Yaşlıların anaokulu, çocukların huzurevi (ZETE,19 Haziran 2015)
<http://www.hurriyet.com.tr/minikler-ve-yasli-lar-icin-kres-ile-bakim-evlerini-gozetleyecekler-30177700>

Minikler ve yaşlılar için kreş ile bakım evlerini gözetleyecektir (Hürriyet, 23 Eylül 2015) <https://zete.com/yasli-lara-anaokulu-cocuklara-huzurevi/>

İzmir'de 'El Ele projesi' kapsamında sürdürülebilirliğini sağlayan projeler:

İzmir'de 154 Gönüllü Genç Sertifikalı oldu

(HABERLER.COM veya İzmir Büyük Belediyesi, 02 Temmuz 2015)

<http://www.haberler.com/izmir-de-154-gonullu-genc-sertificali-oldu-7470996-haberi/> veya <http://www.izmir.bel.tr/HaberDetay/14519/tr>

Gençler Yaşlılar El Ele Projesi 5 Yaşında (Hürriyet, 16 Kasım 2015)
<http://www.hurriyet.com.tr/gencler-yasli-lar-el-ele-projesi-5-yasinda-40014664>

Extended Abstract

Urbanisation and the change in family structure have resulted in smaller families compared to the past. The children usually spend time with their peers in their everyday lives. In smaller families, they have limited chance to grow up with individuals from different age groups. The same applies for the older individuals, which makes it even more difficult for the young and old generation to meet.

The transfer of traditions from generation to generation, the possibility of younger generations to use the experiences of older generation and the participation of older individuals in social life enrich the quality of life of individuals from all ages and might also increase life satisfaction of older individuals. Activities supporting social participation of older individuals are encouraged all over the world. It has also been emphasized in Turkey that places and time where different generations can meet should be created in order to support interaction of two generations (Arpacı ve Şahin, 2015). Activities involving different generations have been increased in number and schools play an important role in this (Yıldırım, 2015). It is possible to regard schools as a meeting point for every generation.

Compared to the past, more practices to improve intergenerational relations are seen in Turkey. Besides the relations within the family, relations with the society and different generations are promoted. However, a short research in media shows a dominance of daily activities which are concentrated on special days. The older

individuals are remembered only in special occasions. Therefore a sustainable relation in the society is needed for the older individuals.

Demographic aging has started in Japan around the 1970s, much earlier than in Turkey. The importance of intergenerational relations has been emphasized since 1980s. In 1990s it was expected that elderly volunteers should play a role in this matter. Elderly volunteers spent times with children of primary school and kindergarten in planning to teach and share cultures. Most of those activities were limited to special days, feasts, birthdays and nursing home visits. Alternative sustainable activities comprising all the days are preferred. As the number of single person households is increasing, the focus on intergenerational relations needs to be shifted from family to societies in whole. A good example to enable different generations to come together is where nursing home residents and nursery children sharing the same garden and the staff working there are seen as an extended family and come together regularly.

In this study, it is aimed to examine the practices to promote intergenerational relations in Turkey and to share the experiences in Japan. Data has been collected using sample application examination. Practices from Turkey have been evaluated using the sample applications shared in "Intergenerational Relation" lectures given at Akdeniz University Department of Gerontology between 2011-12 and 2014-15 fall term.

Practice examples have been collected through internet search of daily newspaper headlines. Information from 7 regions in Turkey and Istanbul as a separate region, in total from 8 regions, was collected. "Intergenerational relations", "cross-generation", "children and elderly" and "youth and elderly" have been used as keywords for the search.

The sample is limited to randomly selected news found by students using keywords from 2011 september until the end of 2014. A limitation of the study is that the popular news were prevalent and remarkable news could have been included in the research resulting in smaller sample size than the actual number.

The number of newspaper headlines is increased with advanced year. Examples of practices have been found from all regions with the majority coming from Istanbul with 11 headlines from total 60. Ankara and Izmir followed Istanbul.

Institutions involved in the projects were:

1. Municipalities, most in cooperation with Ministry of Family and Social Policies (ASPB) and Ministry of National Education (MEB) or European Union (AB).
2. Research centers, secondary school councils, associations and city councils as government organisations and NGO's. Concerts and book fairs in Istanbul, a private Hamburger firm in Izmir.
3. Among 12 practices by universities, high schools, secondary schools and private schools, 9 involved visits of older individuals.

Most of the news about intergenerational relations were projects aiming to create, improve and emphasize intergenerational relations. Practices did not vary widely. Projects divided by their contents were such as:

1. Activities such excursions, book fairs, festivals
2. Visits of older individuals in care homes (13 among 60 headlines)

3. Projects managed by ASPB. Most of them were education and information projects called "Soul Friends Projects"
4. EU supported projects. Most of them are under the program "Lifelong learning" or "adult education".
5. There are several news since 2010, about a project from Izmir called " youth and older individuals hand in hand"
6. Older individuals from Ankara have visited the school they have graduated at 1965. They came together with students of the school. This is an example of older individuals taking initiative to support intergenerational relations.
7. Municipalities are organizing seminars, symposia or courses in order to inform the society.
8. Practices with cultural backgrounds take a role in some regions. Karagöz activities done in Bursa can be seen as an example for this.
9. A research to describe intergenerational changes has been carried out at Hacettepe University's Faculty of Education.
10. A center in Çanakkale, İstanbul (Esenler) and Karadeniz Ereğli enables individuals from different generations to come together.

Practices to answer the question "How is it possible to create sustainable intergenerational relations not only limited to family members?" are sought;

Projects were from different municipalities in cooperation with ASPB, MEB and AB. Single activities were prevalent and practices for their continuity are not sufficient. Some projects have remarkable activities with special contents. "Youth and older individuals hand in hand" project from Izmir has provided sustainability. Meeting points where the young and older population can gather eliminate passivity of older individuals and create new relations. Practices from Japan could be of good example for Turkey. Projects with children and older individuals at the same environment, or visits of older individuals to schools are good examples and could be developed for further future projects to increase intergenerational relations.